

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ»

Τομέας Νέων Ελληνικών

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2017

Ημερήσια & Εσπερινά Λύκεια

Ενδεικτικές Απαντήσεις

ΘΕΜΑ Α.

Νοηματικό Κέντρο: ο ρόλος της επιστήμης και του επιστήμονα στη σύγχρονη εποχή.

Θεματικά Κέντρα:

- 1) Διαφοροποίηση επιστήμης και τεχνολογίας ως προς τους στόχους τους (γνωσιακός / εργαλειακός χαρακτήρας).
- 2) Ο τεχνοκρατικός προσανατολισμός της επιστήμης και ο προβληματισμός για την προσφορά της τεχνολογίας στον άνθρωπο.
- 3) Η αλλοτρίωση του σύγχρονου ανθρώπου και η ευθύνη του επιστήμονα να υπηρετεί τον κοινωνικό του ρόλο.
- 4) Η ανεξέλεγκτη χρήση των επιστημονικών γνώσεων και η αναγκαιότητα του επαναπροσδιορισμού του ρόλου της επιστήμης από επιστήμονες με ηθική προσωπικότητα.

ΘΕΜΑ Β₁.

1Λ - 2Λ - 3Σ - 4Σ - 5Σ

ΘΕΜΑ Β₂.

[α]

Ένας τρόπος ανάπτυξης της α' παραγράφου του κειμένου είναι (ζητείται ένας από τους ακόλουθους):

- 1) Παράδειγμα («Πολύ χαρακτηριστικά, ο Αϊνστάιν...»): παρατίθεται η άποψη του Αϊνστάιν για τη σχέση επιστήμης και τεχνολογίας, σκοπών και μέσων.

- 2) Αιτιολόγηση («διότι η τεχνολογία...»): ο συγγραφέας ερμηνεύει τη διαφοροποίηση επιστήμης και τεχνολογίας ως προς τις επιδιώξεις τους.
- 3) Σύγκριση - αντίθεση («διότι η επιστήμη ... ενώ η τεχνολογία...»): καταγράφεται η διαφορά επιδιώξεων επιστήμης και τεχνολογίας.
- 4) Αίτιο - αποτέλεσμα («Η επιστήμη ... ανοίγει...»): ο συγγραφέας καταγράφει ως αποτέλεσμα της επιστημονικής έρευνας (αίτιο) τη διεύρυνση των οριζόντων του ανθρώπου.

[β]

«βέβαια»: έμφαση, επιβεβαίωση

«εάν»: (προ)ϋπόθεση

«όμως»: αντίθεση

«για τούτο»: αποτέλεσμα

«δηλαδή»: επεξήγηση.

ΘΕΜΑ Β₃.

[α]

«αέναος»: διαρκής, διηνεκής, συνεχής, αδιάλειπτος, αιώνιος, αδιάκοπος, ασταμάτητος, ακατάπαυστος.

«προσηλωμένη»: αφοσιωμένη, επικεντρωμένη, στοχευμένη, προσκολλημένη, αμετακίνητη, σταθερή, καθηλωμένη.

«εγείρουν»: αίρουν, προκαλούν, δημιουργούν, θέτουν.

«αλλοτριώνουν»: υπονομεύουν, παρακωλύουν, παρεμποδίζουν, αποξενώνουν, αλλοιώνουν, παραμορφώνουν.

«καταστρεπτικό»: ολέθριο, καταστροφικό.

[β]

«συγκεκριμένο»: αφηρημένο, γενικό.

«βελτίωσε»: χειροτέρευσε, επιδείνωσε.

«ευθύνη»: ανευθυνότητα, αθωότητα.

«υλική»: άυλη, πνευματική, ψυχική.

«ελευθερία»: ανελευθερία, εξάρτηση, δέσμευση, δουλεία, υποδούλωση, υποταγή, χειραγώγηση, ποδηγέτηση.

ΘΕΜΑ Β₄.

[α]

Με το ασύνδετο σχήμα ο συγγραφέας επιτυγχάνει: δραματοποίηση, συναισθηματική φόρτιση του αναγνώστη, ένταση και πυκνότητα στον λόγο, ζωντάνια και αμεσότητα.

[β]

Ο συγγραφέας με τη χρήση του ρητορικού ερωτήματος προβληματίζει / αφυπνίζει / ευαισθητοποιεί τον αναγνώστη σχετικά με την επίδραση (θετική - αρνητική) που άσκησε η επιστήμη στη ζωή των ανθρώπων. Παράλληλα, το κείμενο κερδίζει σε δραματικότητα και υφολογική ποικιλία.

ΘΕΜΑ Γ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία σε τελετή αποφοίτησης στο σχολείο (προσοχή στο επικοινωνιακό πλαίσιο της ομιλίας, στη φυσικότητα του ύφους και τα γνωρίσματα του άμεσου επικοινωνιακού λόγου)

Ιδιότητα ομιλητή: απόφοιτος Λυκείου

1ο Ζητούμενο: Ο ρόλος της επιστήμης στην αντιμετώπιση σύγχρονων προβλημάτων

- Προβλήματα υγείας: πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία ασθενειών, αύξηση μέσου όρου ζωής, καινοτόμες θεραπευτικές και χειρουργικές εφαρμογές.
- Οικολογικό πρόβλημα: αντιρρυπαντική τεχνολογία (ανακύκλωση, βιολογικός καθαρισμός, φίλτρα σε βιομηχανικές μονάδες), εναλλακτικές πηγές ενέργειας (βιοκαύσιμα, αιολική, ηλιακή, γεωθερμική ενέργεια), αειφόρος ανάπτυξη.
- Εξαθλίωση του αναπτυσσόμενου κόσμου (υποσιτισμός, έλλειψη πόσιμου νερού, ανέχεια): γενετικά τροποποιημένα προϊόντα, εκβιομηχάνιση και εντατικοποίηση παραγωγικής διαδικασίας, νέες μέθοδοι γεωργικής καλλιέργειας, αφαλάτωση, εξασφάλιση πόσιμου νερού.
- Αναλφαβητισμός - εκπαίδευση: εξασφάλιση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στη γνώση, τηλεεκπαίδευση, διά βίου μάθηση, αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών μέσω σύγχρονων μέσων διδασκαλίας.
- Προπαγάνδα-κρίση δημοκρατικού πολιτεύματος: εκδημοκρατισμός της γνώσης, ελεύθερη πρόσβαση στην ενημέρωση, δυνατότητα συμμετοχής πολιτών σε διάλογο / στα κοινά (διαδίκτυο), δυνατότητα διαμόρφωσης πολιτικής συνείδησης.

Μεταβατική παράγραφος: Προϋπόθεση για την επίτευξη των παραπάνω είναι ο επιστήμονας να αποτελεί ηθική προσωπικότητα που διαπνέεται από υψηλά ιδανικά.

2ο Ζητούμενο: Τα ηθικά εφόδια που θα επιτρέψουν στον επιστήμονα να υπηρετήσει την ανθρωπότητα

- Δικαιοσύνη και εντιμότητα
- Κοινωνική ευαισθησία
- Πνευματική καλλιέργεια και απομάκρυνση από στεία εξειδίκευση
- Ανθρωπισμός (αλτρουισμός, αγάπη, αλληλεγγύη, ανιδιοτέλεια)
- Διαλλακτικότητα, αποφυγή δογματισμού
- Κοινωνική ευαισθησία, στράτευση σε ανθρωπιστικούς σκοπούς
- Γενναιότητα, ανεξαρτησία από πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα
- Παρρησία, αντικειμενικότητα.

ΟΔΗΓΙΑ: κάθε ζητούμενο είναι καλό να αναπτυχθεί σε δύο παραγράφους.